

Nr 63

Av herr Thapper m. fl., om utredning rörande handläggningen av ekonomiska angelägenheter avseende kyrkliga ändamål.

Kyrkofullmäktigevalen har vid flera tillfällen genom väckta motioner behandlats av riksdagen. En av anledningarna härtill har varit, att de omfattas av allt mindre intresse från valmanskårens sida. Det har föreslagits, att kyrkofullmäktigevalen skulle förläggas till samma valdag som landstings- och kommunalfullmäktigevalen. Man skulle härigenom vinna även större valdeltagande i kyrkofullmäktigevalen. Det har emellertid ansetts praktiskt och tekniskt alltför besvärligt, att sammanföra tre olika val till samma valförrättning.

Att det ringa intresse, som nu visas för kyrkofullmäktigevalen från valmännens sida, är ur demokratisk synpunkt otillfredsställande kan det knappast råda delade meningar om. Orsakerna till det bristande intresset är säkerligen flera. En är väl den allmänna likgiltighet som råder för de arbetsuppgifter kyrkofullmäktigeinstitutionen har att handlägga. En annan är säkerligen de alltmer förekommande samlingslistorna som, enligt överenskommelser mellan partierna, förekommer vid dessa val. Det ringa valdeltagandet kan i sin tur leda till att ett obetydligt antal väljare genom separata listor kan besätta platser på ett sätt, som lämnar utrymme åt rena slumpen. Det måste te sig orimligt, att ytterst små grupper på kanske 10—15 personer genom att delta i valet, kan få ett avgörande inflytande på kyrkofullmäktiges sammansättning under de närmaste fyra åren. Exempel härpå finnes.

Trots det ringa valdeltagandet drager dessa val ej obetydliga kostnader i form av ersättning till valförrättare, lokalhyror etc. Som exempel härpå kan anföras, att i en stad som Norrköping belöpte sig utgifterna vid senaste kyrkofullmäktigevalet till cirka 20 000 kronor, som är en mycket hög kostnad om man betänker att valdeltagandet inskränkte sig till endast omkring 3 procent. Dessa pengar kan säkert användas på ett förnuftigare sätt. Frånsett själva kostnaderna för valet är det ändå betänkligt med denna likgiltighet för de relativt betydande ekonomiska värden, som det här ändock är fråga om och som kyrkofullmäktige skall förvalta och vilka, som förhållandena nu är, kan komma att handhas av ett litet antal i valet deltagande personer.

Det kan därför starkt ifrågasättas om tiden inte är mogen för att kyrkofullmäktigeinstitutionen avskaffas och den kyrkliga förvaltningen överföres på den kommunala. Utvecklingen inom kommunerna har nämligen medfört att kravet på en enhetlig beskattning aktualiserats. Denna synpunkt har

långt tidigare beaktats vid skolväsendets överflyttning från den kyrkliga till den borgerliga kommunen. Konstitutionsutskottet anförde därvid som motivering följande: »Ett överförande av skolväsendet till den borgerliga kommunen jämväl på landsbygden är påkallat även av praktiska hänsyn. Genom en sådan överflyttning skapas förutsättningar för en enhetlig budgetbehandling inom kommunen. Kostnaderna för skolväsendet utgöra numera en högst betydande del av de kommunala utgifterna och det måste anses lämpligt, att behandlingen av hithörande frågor bör tillkomma organ, som hava i övrigt att pröva de kommunala utgiftsbehoven. Härigenom skapas större möjligheter att väga dessa behov mot varandra och att vid deras tillgodo-seende taga tillbörlig hänsyn till kommunens ekonomiska bärkraft.»

En reform av denna karaktär skulle, även när det gäller den kyrkliga förvaltningen, ligga i linje med tidens krav. De kyrkliga frågorna skulle kunna handhavas av ett kyrkoråd, kyrkostyrelse eller -nämnd, eller vad man nu vill ge den för benämning, som tillsattes av stads- eller kommunalfullmäktige. Kyrkofullmäktige och kyrkostämman skulle alltså uppgå i kommunalfullmäktigeorganisationen. För detta talar icke blott organisatoriska och ekonomiska skäl, utan jämväl valtekniska.

I detta sammanhang bör understrykas, att den nuvarande pastoratindelningen icke är rationell. Den är också föremål för översyn. Härvid bör eftersträvas att, där detta icke nu är fallet, den kyrkliga församlingens gränser sammanfaller med den borgerliga kommunens.

Då vi under överskådlig tid synes komma att bibehålla en statskyrka, borde i varje fall ute i kommunerna förvaltningen kunna förenklas och besparingar åstadkommas både i förvaltningsapparaten och när det gäller valkostnaderna. För ett överförande av beslutanderätten i dessa frågor till stads- respektive kommunalfullmäktige talar sålunda både praktiska och icke minst kostnadsskäl.

Med stöd av det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och i vilken omfattning ekonomiska angelägenheter, i vad de avser kyrkliga ändamål, må kunna handläggas av organ, som äger besluta om den borgerliga kommunens ekonomiska angelägenheter.

Stockholm den 20 januari 1960

Fridolf Thapper

Rune Johansson

Karl-Gust. Andersson

i Norrköping

i Storfors

Einar Henningsson

Oscar Franzén

Astrid Bergegren

Artur E. Lundqvist

Sven Persson